

RÅDET FOR
MUSKELSKJELETTHELSE

2020

Årsberetning

Rådet for Muskelskjeletthelse er en frittstående, partipolitisk nøytral organisasjon som skal være en samfunnsaktør og pådriver for best mulig muskelskjeletthelse.

Innhold

Innledning	1
Organisasjon	1
Styrets sammensetning	1
Kontrollkomite	2
Valgkomité	2
Medlemmer	2
Styrets arbeid	3
Avlyst konferanse	3
Konsensusprosess høsten 2020	3
Søknad om statlig støtte til driftsmidler	5
Den nye NCD-strategien	5
Pakkeforløp for muskel- og skjelett	6
Stiftelsen Dam	7
MUSS	7
Arbeidstilsynet	7
AROS	8
Global Alliance for Musculoskeletal Health	8
Økonomi	8
Oppsummering	8

Innledning

Årsberetningen omfatter kalender- og regnskapsåret 2020. På generalforsamlingen 6 mai vil det i tillegg bli gitt en muntlig rapportering om aktiviteter så langt i 2021.

Organisasjon

Styrets sammensetning

Fra 1.1.2020 tom. Generalforsamling 13.5.2020:

Jakob Lothe (NKF)	Leder
Jørn Pettersen (RiN)	Nestleder
Tor Carlsen (NFA)	Styremedlem
Kjerstin Fjeldstad (NRF)	Styremedlem

Lasse Efskind (DNLF-NOF)	Styremedlem
Finn-Tore Camacho Bjørnsand (PFF)	Styremedlem
Kjersti Storheim (FORMI)	1. Varamedlem
Erik Aarum (NMF)	2. Varamedlem
Jack Skrolsvik	Observatør GMUSC

Styret har fra og med generalforsamling 22.5.2018 bestått av:

Jakob Lothe (NKF)	Leder
Kjerstin Fjeldstad (NRF)	Nestleder
Tor Carlsen (NFA)	Styremedlem
Margreth Grotle (FORMI)	Styremedlem
Gerty Lund (NFF)	Styremedlem
Rune-Armand Strømberg (FKS)	Styremedlem
Nina Kise (NOF)	1. Varamedlem
Kurt Rønning (LO)	2. Varamedlem

Kontrollkomite

Hanne Ilaug (LFN)
Sella Aarrestad Provan (DNLF-NRF)
Gudrun Karlsen (NFSO-NSF)

Valgkomité

Astrid Lunestad (LKB)
Hans Olav Velle (NMF)
Hans Otto Engvold (NKF)

Medlemmer

Pr. 31.12.2020 består RMH av følgende 16 medlemsorganisasjoner:

- Fagforbundet
- Faggruppe for psykomotorisk fysioterapi (NFF)
- Foreningen for Kroniske Smertepasienter (FKS)
- Forsknings- og formidlingsenheten for muskelskjeletthelse (FORMI)
- Landsforeningen for kvinner med bekkenleddsmerter (LKB)
- Landsforeningen for nakkeskadde (LFN)
- NFSO-NSF Faggruppe for ortopedi, Norsk Sykepleierforbund
- Norsk forening for allmennmedisin (NFA)
- Norsk Fysioterapeutforbund (NFF)
- Norsk Kiropraktorforening (NKF)
- Norsk manuellterapeutforening (NMF)
- Norsk Ortopedisk Forening
- Norsk Revmatikerforbund (NRF)
- Norsk Revmatologisk Forening
- Ryggforeningen i Norge (RiN)
- Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)

Styrets arbeid

Som hele resten av det norske samfunn har styrets arbeid vært sterkt preget av Corona-situasjonen. Noen aktiviteter måtte innstilles og møteplassene ble digitale. Det har vært både et savn og uvant å ikke lenger kunne møtes i det virkelige liv, men samtidig har vi brukt situasjonen som en positiv utfordring og opprettholdt et godt aktivitetsnivå.

I 2020 rakk vi kun å avholde ett fysisk møte på FORMI i januar før nedstengningen og har siden mars vært henvist til å bruke digitale plattformer. Dette har imidlertid fungert greit for gjennomføringen av de resterende 5 styremøter så vel som generalforsamlingen 13 mai og høstens to stormøter. Det har vært god oppslutning og stort engasjement på stormøtene, Alle styrets medlemmer bidrar på frivillig basis uten økonomisk vederlag. Styremøtene tilrettelegges av leder sammen med rådets særdeles dyktige og effektive sekretær Amy Martinsen ved FORMI, hvor rådet også har sin adresse.

Antall medlemsorganisasjoner er nå tilbake til 16 etter at styret i Privatpraktiserende Fysioterapeuters Forbund (PFF) valgte å nedprioritere fortsatt medlemskap i rådet. Vi takker for godt samarbeid i flere år og ønsker dem velkommen tilbake. I perioden har styret etablert kontakt med flere potensielt nye medlemsorganisasjoner og vi forventer at antall medlemsorganisasjoner vil øke i tiden fremover.

Avlyst konferanse

Videre gjorde Corona-situasjonen at den årlige konferansen som var planlagt i forbindelse med generalforsamlingen 13 mai måtte avlyses. Tittel på programmet var «Muskelskjeletthelse fra barn til voksen - innenfor eller utenfor?». Diakonhjemmet hadde generøst stilt sitt store auditorium vederlagsfritt til disposisjon for konferansen. Vi håper å kunne hente frem programmet og senere gjennomføre konferansen om dette viktige og aktuelle temaet etter at samfunnet har åpnet opp igjen.

Konsensusprosess høsten 2020

Da det nyvalgte styret møttes digitalt for første gang i juni var alt annerledes. All oppmerksomhet var rettet mot å håndtere COVID-19 både blant våre myndigheter og medlemsorganisasjoner. Dette foranlediget en grundig diskusjon på et overordnet plan om våre fremtidige retningsvalg og hvordan Rådet kan få større gjennomslagskraft fremover. Hvordan minske det store gapet mellom vårt viktige formål og våre svært begrensede ressurser? Ambisiøse handlingsplaner ender lett opp som ønskelister når organisasjonen er spinkel og mangler både menneskelige og finansielle ressurser til å realisere planene. Styret så derfor behov for å iverksette en total gjennomgang og realitetsorientering av virksomheten som grunnlag for styrets arbeid med en ny handlingsplan med oppnåelige og gjennomførbare mål godt forankret i medlemsorganisasjonene. Når alle andre aktiviteter samtidig var satt på vent oppsto samtidig et naturlig vindu i tid for å rette fokus innover i organisasjonen utover høsten.

Det er summen av våre medlemsorganisasjoner som utgjør Rådets styrke og gir oss representativitet, legitimitet og identitet i vårt arbeid for bedre muskelskjeletthelse. En viktig oppgave for rådet blir derfor å mobilisere medlemsorganisasjonenes samlede ressurser og samtidig gi medlemsorganisasjonene størst mulig del og eierskap til rådets virksomhet.

Styret valgte derfor å gjennomføre en konsensusprosess for å identifisere hvilke saker som forener medlemsorganisasjonene og skal prioriteres i ny handlingsplan 2021-2023.

Konsensusprosessen ble gjennomført etter som en modifisert åpen Delfi-metode ledet av sekretær Amy Martinsen og styremedlem Margreth Grotle som har stor erfaring med denne metoden fra nasjonal og internasjonal forskning.

Delfi-metoden som ble anvendt består av fem steg:

- Steg 1: åpen høring og innmelding av medlemsorganisasjonene sine tre viktigste saker som rådet bør prioritere
- Steg 2: bearbeiding av svar første runde (viktighet, overlapp, modifiseringer, tilleggssaker)
- Steg 3: ny høring med gradering av viktighet og prioritering
- Steg 4: bearbeiding av svar andre runde
- Steg 5: konsensusmøte med alle involverte

Det ble arrangert to digitale stormøter 2 september (høring) og 3 desember (konsensusmøte) som del av gjennomføringen. Oppslutningen fra medlemsorganisasjonene var veldig god og tilbakemeldingene er at dette var vel anvendt tid og en svært nyttig og nødvendig øvelse for oss.

Resultatene fra konsensusprosessen er gjengitt under, og vil danne grunnlag for styrets nye handlingsplan:

RANK	CONTEXTS (Overall)	Median	Mean	SD	Min	Max
#1	Forskning på muskelskjeletthelse	2	1.5	0.612372	0	2
#2	Oppfølging av Helsedirektoratet og Helse og Omsorgsdepartementet	1	1.266667	0.573488	0	2
#3	Finansiering av Rådet for Muskelskjeletthelse	1	1.25	0.75	0	2
#4	Hverdagsmestring	1	1	0.612372	0	2
#5	Et bedre rehabiliteringstilbud	1	0.9375	0.658478	0	2
#6	Utdanning	1	0.6875	0.845484	-1	2
#7	"Low value health care"	1	0.666667	1.01105	-2	2
#8	Sterkere helsetilbud	1	0.571429	0.494872	0	1
#9	Fysisk aktivitet	1	0.5	0.866025	-2	2
#10	Spesifikke diagnoser	0	-0.3125	0.91643	-2	1

Styret vil samtidig benytte anledningen til å rette en stor takk til Amy og Margreth for flott gjennomføring av konsensusprosessen! Vi støtter også helhjertet ideen om å lage publikasjon som beskriver metode, prosess og resultater fra prosessene som kan tjene som inspirasjon og være eksempel til etterfølgelse for andre nasjoner.

Søknad om statlig støtte til driftsmidler

Som det fremgår av konsensusprosessen ble finansiering av rådet høyt prioritert. Muligheten for statlig driftsstøtte ble løftet som en egen sak på stormøtet 3 desember. Fremskaffing av driftsmidler til å bemanne et operativt sekretariat ble av flere fremhevet som nøkkelen til å løfte rådets aktiviteter og ta fatt på større oppgaver fremover. Tidligere sonderinger med politisk ledelse i departementet om muligheten for statsstøtte har ikke ledet frem men med unison støtte fra stormøtet ble det fattet vedtak om at styret umiddelbart gjenopptar prosessen med fornyet styrke.

10 desember, én uke etter stormøtet, ble vår søknad om driftsstøtte over statsbudsjettet 2022 samt tilskudd til oppstart i 2021 sendt Helse- og omsorgsdepartementet.

I søknaden viser vi til folkehelsemeldingen «Gode liv i eit trygt samfunn» og forventer at satsning på muskelskjeletthelse må være like stor som for psykisk helse som begge er store sykdomsområder med mye helsetap. Rådet har derfor søkt om støtte på samme nivå som Rådet for psykisk helse som i flere år har mottatt 4 millioner kroner i året over statsbudsjettet og peker på at noe annet vil være ubegrunnet og urimelig forskjellsbehandling.

Vi peker i søknaden på at muskel- og skjeletthelsefeltet i Norge trenger en bedre organisering hvor rådet kan bidra og bli en viktig partner fremover. Rådet representerer alle de viktigste pasient- og profesjonsorganisasjoner samt ledende kompetansemiljøer og organisasjoner fra arbeidslivet. Det betyr at vi har nærhet til innbyggerne og deres behov og besitter betydelig helsefaglig kompetanse og dermed kan bidra til økt kunnskap om behov, forebygging og behandling og tjene som en viktig samarbeidspartner for helsevesenet og myndighetene på alle nivåer. Vi viser videre til de gode erfaringer en har beskrevet med denne type partnerskap på muskelskjeletthelsefeltet i England og at dette vil bli viktig i tiden fremover, ikke minst i forhold til oppfølgingen av den nye NCD-strategien som er under utarbeidelse.

Den nye NCD-strategien

Som beskrevet i fjorårets årsberetning var inklusjon av muskelskjeletthelse i Norges nye NCD-strategi en stor triumf for rådet. Dette vil løfte muskelskjeletthelse opp på samme plattform som de andre store sykdomsområdene i folkehelsearbeidet. Strategien legges frem av departementet våren 2021.

I perioden har det vært en prioritert oppgave for rådet å følge opp og komme med innspill til Helse- og omsorgsdepartementets arbeid med den nye NCD-strategien.

Et planlagt møte med eldre- og folkehelseminister Sylvi Listhaug på nyåret utgikk på svært kort varsel som følge av at Fremskrittspartiet gikk ut av regjering. Det var derfor positivt at vi kort tid etter at omrokking og omorganisering av departementet var på plass fikk møte nyinnsatt statssekretær Frøydis Høyem og embetsverket 1 mars.

Fra rådet stilte styreleder, sekretær og rådgiver Christian Pollock Fjellstad i NRF.

I vår innledning vektla vi de store linjene hvor muskelskjeletthelse står igjen som den siste store folkehelseutfordringen regjeringen må ta ansvar for med konkrete satsninger.

Muskelskjeletthelse er brikken som mangler i folkehelsearbeidet og vil gi stor merverdi og åpenbare synergier i folkehelsearbeidet nasjonalt så vel som internasjonalt.

I forlengelsen av dette tilbød vi støtte og samarbeid fra rådets side fremover i arbeidet med den nye NCD-strategien.

Det ble et godt møte hvor vi fikk gitt mye informasjon til en godt forberedt og interessert statssekretær og embetsverket fulgte nøye med og noterte våre innspill.

Avslutningsvis orienterte styreleder på vegne av Global Alliance for Musculoskeletal Health om pågående initiativer opp mot WHO for å arrangere en «interministerial conference» hvor muskelskjeletthelse blir satt på den internasjonale helsepolitiske agendaen i 2021. Vi oppfordret til at Norge engasjerer seg her, og at dette er et vindu i tid hvor Norge gjennom tydelige satsninger på muskelskjeletthelse bli en ledende nasjon internasjonalt.

Departementet kom tilbake til rådet senhøstes med ønske om en oppdatering og mer informasjon om status for muskelskjeletthelse i forhold til WHO og NCD-satsninger internasjonalt. Styreleder og sekretær ble invitert til å gi en kort presentasjon på Skype til arbeidsgruppen for ny NCD-strategi sammensatt av departementet ledet av rådgiver Bente Øvrebø den 16 november. Det var stor interesse og mange spørsmål i etterkant slik at vi fikk langt mer tid en opprinnelig planlagt.

I vår videre oppfølging sendte rådet et skriftlig innspill til Helse- og omsorgsdepartementet 16 desember med konkrete og begrunnede forslag til en rekke tiltak som bør inngå i en ny NCD-strategi.

Det blir derfor spennende å se i hvilken grad våre innspill er tatt til følge når den nye NCD-strategien legges frem av departementet.

Pakkeforløp for muskel- og skjelett

Helsedirektoratets oppdrag med å utarbeide nye pakkeforløp var et sentralt tema da vi møtte statssekretær Høyem i mars.

Vi benyttet først anledningen til å problematisere selve mandatet som avgrenser oppdraget til å kun gjelde uavklart muskelskjelettsykdom, smerte og utmattelse. De store pasientgruppene som artrose, ryggsmerte og revmatisk sykdom hvor nettopp innsatsen burde settes inn omfattes ikke av oppdraget. Nye pakkeforløp her vil kunne bidra til at midler omprioriteres slik at behandling som er kostnadseffektiv og anbefalt i internasjonale retningslinjer, kan dimensjoneres i forhold til samfunnets behov. Eksempelvis viser nyere forskning at aktiv rehabilitering ofte gir bedre resultater enn dyre operasjoner.

Oppdaterte retningslinjer bør alltid ligge til grunn for ethvert pakkeforløp. Rådet har gjennom en årrekke etterlyst oppdaterte retningslinjer for muskelskjelett overfor direktoratet uten at noe har skjedd og det henvises gjennomgående til manglende kapasitet.

Vi stilte derfor direkte spørsmål til departementet som eier og oppdragsgiver vedrørende direktoratets prioritering og hvorvidt direktoratet innehar tilstrekkelige ressurser til å ivareta muskelskjeletthelseområdet på en tilfredsstillende måte fremover.

Høyem anbefalte rådet å ta dette direkte opp med Helsedirektoratets ledelse og be om et møte. Grunnet COVID-situasjonen ble dette satt på vent ut 2020.

Rådet har i løpet av 2020 ikke blitt direkte involvert i direktoratets videre arbeid men er indirekte representert gjennom flere av våre medlemsorganisasjoner i et ekspertgruppe som er blitt opprettet i forbindelse med prosjektet. Disse er FKS, LKB, NFA, NFF og FORMI.

Stiftelsen Dam

Sekretær Amy Martinsen er rådets prosjektkoordinator siden vi ble søkerorganisasjon i Stiftelsen DAM. Hun har hele veien hatt aktiv dialog med Stiftelsen DAM og fått opparbeidet en god forståelse for hvilke kriterier stiftelsen vektlegger mest i forhold til tildeling. Oppfølging og veiledning av søkerne har vært både en strevsom og tidkrevende oppgave for prosjektkoordinator men vi ser nå at tålmodighet og grundig arbeid gir lønn for strevet!

Utlysninger Stiftelsen DAM i 2020:

HelseVår 2020: 2 innsendt, 2 avslag

HelseHøst 2020: 1 innsendt, 1 avslag

Forskning 2020: 4 innsendt, 2 gjennom prekvalifisering,

1 endelig tildeling «**Telerehabilitering som artrosebehandling**» PhD prosjekt
(NOK 2.331.000 over 4 år)

Utvikling 2020: 2 innsendt,

1 endelig tildeling «**Helse i Hardanger**»
(NOK 2.000.000 over 2 år)

Stimuleringsprogram: 1 innsendt,

1 endelig tildeling «**Informasjonsfilm om brukervedvirkning i forskning**»
(NOK 172.000 over 1 år)

Samlet utgjør dette 4,5 millioner kroner. Som søkerorganisasjon vil vi etterskuddsvis motta et tilskudd/administrasjonstillegg tilsvarende 10% av de årlige prosjekttildelingene. Dette bidrar til å styrke rådets økonomi radikalt og helt i tråd med våre intensjoner den gang vi valgte å bli søkerorganisasjon. Denne positive utviklingen gjør det også mulig å utvide Amy Martinsens engasjement/stillingsprosent som rådets sekretær/prosjektkoordinator fra 2021.

MUSS

Det gode samarbeidet og dialogen med MUSS opparbeidet gjennom en årrekke. Rådet deltar aktivt på MUSS sine fagrådsmøter hvor Astrid T Lunestad representerer rådet med observatørstatus og sekretær Amy Martinsen fra FORMI. FORMIs brukervedvirkerbase involverer dessuten flere av våre brukerorganisasjoner så kontaktpunktene er mange og tette. Flere av rådets styremedlemmer deltok i år digitalt på 9. Nasjonale forskningskonferanse innen muskelskjeletthelse 2020 da vår opprinnelige plan med å samle rådet på konferansen slik vi gjorde i 2019 ikke lot seg gjennomføre (som så mye annet).

Arbeidstilsynet

Rådet deltok ved styreleder på et webinar 23. oktober hvor Arbeidstilsynet lanserte den europeiske kampanjen om muskel- og skjelettplager som i Norge har fått navnet: *Gode arbeidsplasser sikrer rett belastning*. Dette er et opprinnelig et initiativ mellom EU og Det europeiske arbeidsmiljøorganet (OSHA). Bak kampanjen i Norge står LO, NHO, YS, Spekter, Akademikerne, KS, Unio, STAMI og Arbeidstilsynet.

Det ble i ettertid etablert god dialog mellom Arbeidstilsynet og Rådet som nå er en av 21 kampanjepartnere Norge.

AROS

Alliansen för Rörelseorganens sjukdomar (AROS) er vår svenske søsterorganisasjon. AROS har fulgt vår utvikling med interesse og styreleder Jakob Lothe ble invitert til å holde en halvdags workshop og dele erfaringer fra Norge og med styret i AROS i Stockholm 17. februar. Dette var veldig nyttig for begge parter. Alle utgifter ble dekket av AROS.

Global Alliance for Musculoskeletal Health

Jack Skrolsvik har i en årrekke vært medlem av styringsgruppen i GMUSC inntil han trakk seg tilbake våren 2020 etter en mannsalder med utrettelig innsats for muskelskjelettsaken i en rekke viktige verv. Parallelt med sin rolle i GMUSC har han i disse årene vært observatør i rådets styre og et viktig bindeledd opp mot internasjonale aktiviteter.

Jakob Lothe har siden 2017 også vært tilknyttet styringsgruppen i The Global Alliance for Musculoskeletal Health (GMUSC) som koordinator for de nasjonale nettverkene og vil kunne ivareta funksjonen som rådets naturlig bindeledd til GMUSC fremover.

GMUSC har initiert og delfinansierer en global «stakeholder consultation»/Delphi-prosess som er gjennomført i 2020 og vil publiseres første halvår 2021. Responsen har vært svært god med et representativt utvalg av nesten 1.000 respondenter fra hele verden. GMUSC har i dialog med den tyske regjering og WHO tatt initiativ til en WHO Ministerial Conference on Global Action Against Musculoskeletal Conditions. Opprinnelig var denne planlagt til desember 2020 og er nå utsatt til 2022 pga COVID. Tentativ tittel på konferansen er «Moving beyond the burden - Strengthening health systems to support lifelong mobility». Det tyske helsedepartementet har bevilget 150.000 Euro til WHO for dette formålet men det er ønskelig at også andre nasjoner støtter opp om initiativet. Rådet har videreformidlet dette til norske myndigheter.

Økonomi

Se vedlagte Årsregnskap for 2020. Regnskapet er ført av BDT Viken Regnskap

Oppsummering

2020 ble et meget spesielt år for alle, så også for Rådet for muskelskjeletthelse. I retrospekt kan vi kunne konstatere at vi har lyktes med å takle utfordringene på en god måte med produktive digitale møter og stort engasjement selv om vi ikke lenger har kunnet møtes fysisk.

Konsensus-prosessen har tydeliggjort våre prioriteringer og staket ut kursen fremover. Prosessen har skapt et godt forankret mandat og solid fundament for rådets arbeid fremover, og har allerede vist seg å være en god og viktig investering i oss selv som gir synlige gevinster.

Året oppsummeres kanskje derfor aller best med kronikken i Dagens Medisin 2. november. Med et samlet styre som forfattere viste vi bred forankring og stor tyngde bak våre hovedbudskaper med en klar adresse. I kronikkens tittel stilte vi et betimelig spørsmål: «Glemmer regjeringen vår største folkehelseutfordring?»

Den var mest leste sak i Dagens Medisin i over en uke, ble delt flittig på sosiale media og har definitivt bidratt til økt oppmerksomhet og synlighet for rådets arbeid.

Kronikken avsluttes som følger:

«Regjeringen har i Folkehelsemeldingen «Gode liv i eit trygt samfunn» varslet at muskelskjeletthelse skal vies sentral plass i sin NCD-strategi, og endelig anerkjenner muskelskjelettsykdommer på linje med hjerte- og karsykdommer, kronisk lungesykdom, kreft, diabetes og psykisk helse.

Dette er et viktig skritt i riktig retning, men ord uten handling er null verdt. Det er et prekært behov for snarlige, konkrete tiltak i statsbudsjettene fremover. Vi trenger en egen strategi for muskelskjeletthelse, på lik linje med Hjernehelsestrategien og Strategien for god psykisk helse.

God muskelskjeletthelse gir god folkehelse.»

Med dette tar vi med våre medlemsorganisasjoner sats for 2021!

Oslo, 18 mars 2021

Jakob Lothe
Styreleder

Kjerstin Fjeldstad
Nestleder

Gerty Lund
Styremedlem

Tor Carlsen
Styremedlem

Rune-Armand Strømberg
Styremedlem

Margreth Grotle
Styremedlem